

De Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel

Een vorm van inleiding op dit onderwerp.

Tja .. de *Apostolische Geloofsbelijdenis*, of ook wel genoemd *De twaalf Artikelen*, die kennen we wel. Die is duidelijk en niet te lang.

Waarom nu?

Waarom dan nu aandacht geven aan de belijdenis van Nicea? En wel een hele avond, zoals deze? We lezen toch ook geen boeken meer, die 1700 jaar oud zijn? Wat belijden wij hiermee eigenlijk? Wat zeggen ons bijvoorbeeld de woorden: *"God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God"*? Dit klinkt filosofisch, ja zelfs als ware deze woorden uit een gedicht weggelopen. Is dat het? Of heeft het ook iets met Christus te maken?

Of wat hebben wij aan de best wel ingewikkelde uitspraak dat Jezus wel is geboren, maar niet geschapen?

Kortom, wat is het nut van deze belijdenis nu in twintigvijfentwintig na 1700 jaar ?

Grote kans dat aan het einde van deze avond deze vragen en hopelijk ook andere vragen zijn beantwoord. Dan is het toch prachtig om - ondanks bestaande verschillen, die je niet zomaar wegpoetst – straks gezamenlijk en in vrijheid dit geloof in de Vader, de Zoon en de Heilige Geest hardop te belijden.

De route naar het Concilie.

In het begin van de eerste drie eeuwen na Christus hadden christenen het verre van gemakkelijk; zij werden in het Romeinse Rijk vervolgd. Aan die vervolging kwam een einde in het jaar 311. In 313 heeft keizer Constantijn het christelijk geloof wettelijk erkend. Dit had grote, positieve gevolgen voor de toenmalige christenen. Zo schonk keizer Constantijn bijvoorbeeld grond om kerken op te bouwen. Bekend voorbeeld: de Sint-Pieter in Rome.

In het jaar 325 kwam in Nicea het Concilie bijeen. Zeg maar een kerkelijke vergadering. Deze vergadering was de eerste vergadering waarop vertegenwoordigers van de christelijke kerken uit een groot deel van de Westerse wereld bijeen was.

Het was keizer Constantijn, die dit Concilie heeft georganiseerd. Als een soort facilitair manager regelde hij prima huisvesting en een royale reiskostenvergoeding voor de deelnemers, die uit verschillende delen uit zijn rijk kwamen. Dat is tegenovergesteld van wat vele afgevaardigden hadden meegemaakt. Zij hadden nl. de vervolging van de christenen letterlijk aan hun lijf ondervonden. Bij een aantal afgevaardigden was dit nog goed te zien.

Het Concilie zelf

Kernpunt van dit Concilie was: **samen beraden, samen getuigen, samen vieren** (*uitspraak van Peter Nissen; bij agendapunt 5 hoort u meer van hem*).

Dat “samen” ging nog niet vanzelf. Er lagen best wel pittige theologische punten op de vergadertafel. Daarnaast was er een praktische wens om te komen tot een vaste datum om als christenen overal en altijd op dezelfde dagen het Paasfeest te vieren.

Een theologisch discussiepunt was de vraag: “*Is God de schepper van hemel en aarde? Of is de schepping een product van een soort halfgod of scheppergod?*”

De opening van de belijdenis zet daarom stevig de toon: “***Wij*** geloven in één God, de almachtige Vader, Schepper van de hemel en de aarde, van alle zichtbare en onzichtbare dingen.”

Heel de schepping is ontstaan door Gods Hand; zij is een gave van God. De schepping is goed. Nicea zorgde voor een heldere formulering.

Zo zullen vanavond verschillende discussies en besluiten van het Concilie door de volgende twee sprekers worden toegelicht. Er wordt hierbij uit een boeiend deel van de kerkgeschiedenis geput.

Afsluitend: Aanleiding van deze avond

In onze gemeente, de NGK in Rijnsburg, is een mannenvereniging met de naam “Calvijn”. Deze vereniging bestaat al lang; soms is de animo om hiermee bezig te zijn wat minder, maar op andere tijden bloeit dit weer op. Zo hielden wij ons bezig met enkele kerkelijke uitspraken van theologen over het geloof en gedrag van de christen en dat met name in de vroege kerkgeschiedenis.

Wij zagen diverse misstanden en kwamen vervolgens uit bij de Geloofsbelijdenis van Nicea-Constantinopel en het nu 1700-jarige jubileum van de vergadering in Nicea. Zagen dat na al die eeuwen ook vandaag nog door vele christenen deze belijdenis wordt erkent en uitgesproken. Dit maakte indruk.

De Raad van Kerken organiseerde dit jaar meerdere vieringen. Maar ook lokaal werden bijeenkomsten gehouden. Vonden dat deze geloofsbelijdenis best meer aandacht verdient. Ook in Rijnsburg en zo kwam deze avond tot stand.

25 september 2025

Bernard Judels

b.judels@freedom.nl